

Sygn. akt III Ca 1230/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędzia SO Anna Hajda

SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2018 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej

w W.

przeciwko A. F. (1) i S. H.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w W. Ś.

z dnia 3 kwietnia 2018 r., sygn. akt I C 2744/17

1) **zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:**

a) **w punkcie 2 i 3 powództwo oddala;**

b) **w punkcie 4 zasądza od powódki solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 5.434 zł (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;**

c) **nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w W. Ś. kwotę 3.938 zł (trzy tysiące dziewięćset trzydzieści osiem złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, od uiszczenia których pozwani byli zwolnieni;**

2) **zasądza od powódki solidarnie na rzecz pozwanych kwotę 1.800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;**

3) **nakazuje pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w W. Ś. kwotę 3.652 zł (trzy tysiące sześćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, od uiszczenia których pozwani byli zwolnieni.**

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Andrzej Dyrda SSO Anna Hajda

UZASADNIENIE

Powód – (...) S.A. w W. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych Ł. R., A. F. (1) i S. H. kwoty 52.500,12 zł z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia 6 stycznia 2017 roku oraz kosztów procesu.

Uzasadniając powództwo wskazał, że pozwany Ł. R. zawarł z powodem umowę kredytu gotówkowego nr (...). Powód jest w posiadaniu weksla wystawionego przez Ł. R. na kwotę 52.500,12 zł. Poręczycielami wekslowymi byli A. F. (2) i S. H.. Na dochodzoną kwotę składa się: kapitał w wysokości 36.523,54 zł; odsetki za okres od 25 sierpnia 2015 roku do 5 stycznia 2017 roku w wysokości 4.611,58 zł oraz opłaty i prowizje bankowe w wysokości 11.365 zł.

Od nakazu zapłaty z dnia 21 marca 2017r. skutecznie zarzuty wnieśli pozwani A. F. (2) i S. H. podnosząc, że wierzytelność ze stosunku podstawowego objętego wekslem jest przedawniona.

Sąd Rejonowy w W. Ś. wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2018r. uchylił nakaz wydany przez Sąd Rejonowy w W. Ś. w dniu 21 marca 2017r., sygn. I Nc 652/17 – w stosunku do pozwanych A. F. (1) i S. H. w całości oraz zasądził solidarnie od pozwanych A. F. (1) i S. H. na rzecz powoda (...) S.A. w W., zastrzegając, że zobowiązanie pozwanych jest solidarne ze zobowiązaniem Ł. R. stwierdzonym prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w W. Ś. z dnia 21 marca 2017r., sygn. I Nc 652/17, kwotę 36.523,54 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: a) od kwoty 463,56 zł od dnia 26 sierpnia 2015r. do dnia 25 września 2015r.; b) od kwoty 1.664,03 zł od dnia 26 września 2015r. do dnia 25 października 2015r.; c) od kwoty 2.883,24 zł od dnia 26 października 2015r. do dnia 25 listopada 2015r.; d) od kwoty 4.103,21 zł od dnia 26 listopada 2015r. do 25 grudnia 2015r.; e) od kwoty 5.341,44 zł od dnia 26 grudnia 2015r. do dnia 25 stycznia 2016r.; f) od kwoty 6.581,22 zł od dnia 26 stycznia 2016r. do dnia 25 lutego 2016r.; g) od kwoty 7.830,99 zł od dnia 26 lutego 2016r. do dnia 25 marca 2016r.; h) od kwoty 9.105,76 zł od dnia 26 marca 2016r. do dnia 25 kwietnia 2016r.; i) od kwoty 10.375,88 zł od dnia 26 kwietnia 2016r. do dnia 25 maja 2016r.; j) od kwoty 11.663,04 zł od dnia 26 maja 2016r. do dnia 25 czerwca 2016r.; k) od kwoty 12.953,77 zł od dnia 26 czerwca 2016r. do dnia 25 lipca 2016r.; l) od kwoty 14.261,04 zł od dnia 26 lipca 2016r. do dnia 25 sierpnia 2016r.; ł) od kwoty 15.572,71 zł od dnia 26 sierpnia 2016r. do dnia 25 września 2016r.; m) od kwoty 16.894,96 zł od dnia 26 września 2016r. do dnia 25 października 2016r.; n) od kwoty 18.232,97 zł od dnia 26 października 2016r. do dnia 25 listopada 2016r.; o) od kwoty 19.576,66 zł od dnia 26 listopada 2016r. do 25 grudnia 2016r.; p) od kwoty 20.935,58 zł od dnia 26 grudnia 2016r. do dnia 25 stycznia 2017r.; r) od kwoty 22.301,05 zł od dnia 26 stycznia 2017r. do dnia 25 lutego 2017r.; s) od kwoty 23.677,53 zł od dnia 26 lutego 2017r. do dnia 25 marca 2017r.; t) od kwoty 25.075,12 zł od dnia 26 marca 2017r. do dnia 25 kwietnia 2017r.; u) od kwoty 26.473,96 zł od dnia 26 kwietnia 2017r. do dnia 25 maja 2017r.; w) od kwoty 27.886,68 zł od dnia 26 maja 2017r. do dnia 25 czerwca 2017r.; x) od kwoty 29.308,18 zł od dnia 26 czerwca 2017r. do dnia 25 lipca 2017r.; y) od kwoty 30.743,01 zł od dnia 26 lipca 2017r. do dnia 25 sierpnia 2017r.; z) od kwoty 32.187,53 zł od dnia 26 sierpnia 2017r. do dnia 25 września 2017r.; aa) od kwoty 33.643,69 zł od dnia 26 września 2017r. do dnia 25 października 2017 roku; bb) od kwoty 35.112,34 zł od dnia 26 października 2017r. do dnia 26 listopada 2017r.; cc) od kwoty 36.523,54 zł od dnia 26 listopada 2017r., w pozostałym zakresie powództwo oddalając wobec pozwanych A. F. (1) i S. H..

Sąd nadto zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że 24 listopada 2009r. pozwany Ł. R. zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu nr (...).

Na mocy tej umowy Bank (...) udzielił pozwanemu pożyczki w wysokości 100.000 zł na okres 96 miesięcy (8 lat).

Kredyt był oprocentowany według stopy zmiennej stanowiącej sumę stopy referencyjnej (WIBOR 3M) oraz 5,3 punktów procentowych.

Wysokość jednej raty wynosiła 1.491,11 zł. Były to raty kapitałowo – odsetkowe, przy czym wraz z okresem spłaty kwota kapitału w racie wzrastała: z 711,11 zł (w pierwszej racie) do 1.411,20 zł (w ostatniej racie).

Data płatności pierwszej raty przypadała na 25 grudnia 2009r. a ostatniej na 25 listopada 2017r.

Kredytobiorca oprócz tego był zobowiązany do zapłaty miesięcznej składki ubezpieczeniowej w wysokości 250 zł.

Odsetki za opóźnienie zostały ustalone w wysokości zmiennej – na dzień zawierania umowy w wysokości 20 % w stosunku rocznym.

Wpłaty kredytobiorcy na rachunek miały być zaliczane w następującej kolejności: składka ubezpieczeniowa, koszty (...), prowizje i opłaty, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, odsetki zaległe, zadłużenie przeterminowane, odsetki bieżące, zadłużenie z tytułu pożyczki.

Zgodnie z § 16 Bank mógł wypowiedzieć umowę w przypadku wystąpienia zaległości w spłacie dwóch pełnych rat kredytu za co najmniej 2 pełne okresy płatności. Termin wypowiedzenia wynosił 30 dni. Wypowiedzenie musiało zostać poprzedzone wezwaniem do zapłaty – w terminie 7 dni, pod rygorem wypowiedzenia umowy.

W celu zabezpieczenia spłaty Ł. R. w dniu 24 listopada 2009r. wystawił weksel in blanco. Na odwrocie weksla poręczyli go pozwani A. F. (2) i S. H. składając oświadczenia (...) i (...).

Z Ł. R. w dniu 24 listopada 2009r. sporządzono deklarację wekslową, gdzie zawarto unormowanie, że (...) ma prawo wypełnić weksel w każdym czasie na kwotę odpowiadającą jego zadłużeniu wobec (...).

Deklarację złożyli też poręczyciele wekslowi, którzy oświadczyli, że udzielają poręczenia wekslowego za zobowiązania Ł. R. występującego w charakterze wystawcy weksla własnego.

Kredyt był spłacany, aczkolwiek z pewnymi opóźnieniami do miesięcy letnich 2015r. Po wpłacie z 24 lipca 2015r. zadłużenie obejmujące kapitał wynosiło 38.936,67 zł (według harmonogramu powinno wynosić 37.250,85 zł).

Ostatnia spłata kapitału miała miejsce 24 września 2015r. Po tej spłacie zadłużenie na kapitale wynosiło 36.523,54 zł (według harmonogramu winno wynosić 34.859,51 zł).

Z powodu braku spłaty Bank wypowiedział umowę kredytu pismem z dnia 23 listopada 2015 roku. Wskazano, że zadłużenie z tytułu kredytu wynosi 37.163,73 zł z czego zległy kapitał to 14.358,32 zł. Wypowiedzenie skierowano i do kredytobiorców i do poręczycieli wekslowych. S. H. pismo to odebrał a przesyłka do A. F. (1) była podwójnie awizowana.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo wobec A. F. (1) i S. H. zasługuje na uwzględnienie w części stwierdzając, że zostały dopełnione przesłanki wynikające z art. 30 i 31 Prawa wekslowego dotyczące poręczenia wekslowego pozwanych A. F. (1) i S. H..

Następnie Sąd wskazał, że zarzut podniesiony przez pozwanych a odnoszący się do wypełnienia weksla poprzez wpisanie przedawnionej wierzytelności jest nietrafny, gdyż najwcześniej wymagalny kapitał którego powód dochodzi stał się wymagalny 25 sierpnia 2015r. a więc niecałe 2 lata przed wniesieniem pozwu. Sąd uznał przy tym zarzut spłaty kwoty kredytu przez pozwanego za spóźniony.

Sąd następnie wskazał, przytaczając uprzednio treść art. 32 i 10 Prawa wekslowego stwierdził, że z przepisu tego wynika, że zarzutów ze stosunku podstawowego co do wadliwego wypełnienia weksla co do zasady nie można podnosić gdy weksel został zbyty przez indos (chyba, że nabyto weksel w złej wierze albo nabywca przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa), jednakże uznał, wnioskując a contrario, że gdyby weksel nie był zbyty - zarzuty takie podnosić można.

Następnie Sąd wskazał, że zgodnie z art. 17 Prawa wekslowego osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. Sąd ponownie uznał, wnioskując a contrario, że zarzutami osobistymi wobec posiadacza, gdy weksel nie był zbyty można się bronić.

Sąd nadto analizując kwestię dopuszczalności podnoszenia przez poręczyciela wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego oraz wskazując na rozbieżność tego stanowiska, stwierdził ostatecznie, że zarzut pozwanych o braku skutecznego wypowiedzenia podlegał badaniu.

Sąd uznał ten zarzut za słuszny gdyż zwrócił uwagę, że zgodnie z § 16 ust. 2 umowy kredytu wypowiedzenie umowy z powodu opóźnień w płatności musi zostać poprzedzone wezwaniem do zapłaty. Sąd wskazał, że brak jest takiego wezwania i nie może go zastąpić wezwanie w piśmie zawierającym wypowiedzenie. Sąd uznał nadto, że wezwanie do zapłaty zawarte w wypowiedzeniu było wadliwe, gdyż w sposób rażąco błędny podano wysokość wymagalnego zadłużenia.

Uwzględniając powyższe Sąd uznał, że powód skutecznie nie wypowiedział kredytobiorcy umowy, a braku tego, nie może zastąpić doręczenie odpisu pozwu Ł. R. ani innych pism procesowych. W ocenie Sadu pozwani mogli się bronić zarzutem braku skutecznego wypowiedzenia umowy, co jednak nie oznaczało, że z umowy nie wynikają żadne wymagalne zadłużenie. Niemniej jednak Sąd uznał brak skutecznego wypowiedzenia za skutkujące brakiem wykazania roszczenia obejmujące odsetki kapitałowe i odsetki za opóźnienie, uznając przy tym za wykazane jedynie zadłużenie obejmujące kapitał - kwotę 36.523,54 zł, którą zasądził z odsetkami za opóźnienie uwzględniając wysokość wymagalnego kapitału wynikającego z harmonogramu spłaty.

Sąd uznał nadto, że roszczenie nie jest też przedawnione, stwierdzając, że raty stawały się wymagalne z różnymi terminami, ale najwcześniejsza zasądzona rata była wymagalna z dniem 25 sierpnia 2015 roku czyli niecałe 2 lata przed wniesieniem pozwu. Zarzut przedawnienia roszczenia był więc bezzasadny.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich wzajemnego zniesienia.

Apelację od tego wnieśli pozwani zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie punktu 2.

Zarzucili naruszenie art. 321 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

W uzasadnieniu wskazali, że powód nie domagał się zapłaty z tytułu roszczeń okresowych- z tytułu zalegania poszczególnych rat. Przedmiotem oceny w niniejszej sprawie było roszczenie o zapłatę z tytułu rozliczenia całości niezapłaconego kredytu w wyniku postanowienia go w stan natychmiastowej wykonalności na skutek wypowiedzenia umowy kredytu, nie zaś roszczenie z tytułu zalegania przez pozwaną w płatności poszczególnych rat kredytu. Tym samym wyrok Sadu Rejonowego w zaskarżonej części, wobec nieskuteczności wypowiedzenia, jest błędny.

Na tych podstawach wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie od powódki na rzecz każdego z pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja musiała odnieść skutek albowiem podniesione w apelacji zarzuty okazały się uzasadnione.

Przepis art. 321 § 1 k.p.c. wyraża jedną z kardynalnych zasad wyrokowania według której sąd związany jest żądaniem zgłoszonym przez powoda w powództwie, a więc nie może wbrew żądaniu powoda art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. zasądzić czegoś jakościowo innego albo w większym rozmiarze, czy też zasądzić powództwo na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Związanie Sądu żądaniem, poza wyjątkiem zawartym w art. 477¹ k.p.c., ma w procesie charakter bezwzględny i oznacza przywrócenie należytej rangi zasadzie dyspozycyjności. (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 9 maja 2018r., I ACA 967/17).

W niniejszej sprawie powód swoje roszczenie wywodził z weksla stanowiącego zabezpieczenie umowy kredytu gotówkowego P. nr (...).

W treści weksla wskazano, że 5 stycznia 2017r. pozwani zapłacą 52.500,12 zł, a weksel został wypełniony 5 grudnia 2016r.

Jak wynika z treści odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty (k. 92) podstawą faktyczną dochodzonego roszczenia był fakt wypowiedzenia umowy kredytu gotówkowego w oparciu o § 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 umowy nr (...) z dnia 24 listopada (...). Zgodnie z nim Bank mógł wypowiedzieć umowę w przypadku wystąpienia zaległości w spłacie dwóch pełnych rat kredytu za co najmniej 2 pełne okresy płatności. Termin wypowiedzenia wynosił 30 dni. Wypowiedzenie musiało zostać poprzedzone wezwaniem do zapłaty – w terminie 7 dni, pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, wypowiedzenie nie zostało uznane za skutecznie dokonane. Skoro zatem powód jedynie sprecyzował podstawę faktyczną swojego roszczenia, która w ocenie Sądu I instancji nie zasługiwała na ochronę prawną, nie było podstaw do czynienia przez Sąd rozważań co do zasadności roszczenia na innej podstawie aniżeli wskazanej przez powoda, co wynika z przytoczonego na wstępie art. 321 § 1 k.p.c.

Z tych względów, skoro powód nie wypowiedział skutecznie umowy kredytu, nie było podstaw do postawienia przysługującej mu wierzytelności w stan wykonalności zgodnie z § 17 ust. 1 umowy, w związku z czym zgłoszone w pozwie roszczenie nie zasługiwało na ochronę prawną.

Reasumując, zaskarżone orzeczenie okazało się wadliwe co skutkowało jego zmianą w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c.

Konsekwencją wydania przez Sąd Okręgowy orzeczenia reformatorijnego stała się konieczności zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu w oparciu o art. 98 k.p.c.

Koszty te ustalono na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 265) w wysokości stawki minimalnej, tj. w kwocie 5.400 zł oraz przy uwzględnieniu poniesionej przez pełnomocnika pozwanych opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 34 zł.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz art.108 § 1 k.p.c.

Wysokość należnego powodowi – pozwanemu wzajemnego wynagrodzenia radcy prawnego należało ustalić w oparciu o § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2018r. poz. 265) w wysokości stawki minimalnej, tj. w kwocie 1.800 zł.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano pobrać od powoda opłatę od zarzutów od nakazu zapłaty w wysokości podwójnej (tj. do zarzutów każdego z pozwanych).

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Andrzej Dyrda SSO Anna Hajda